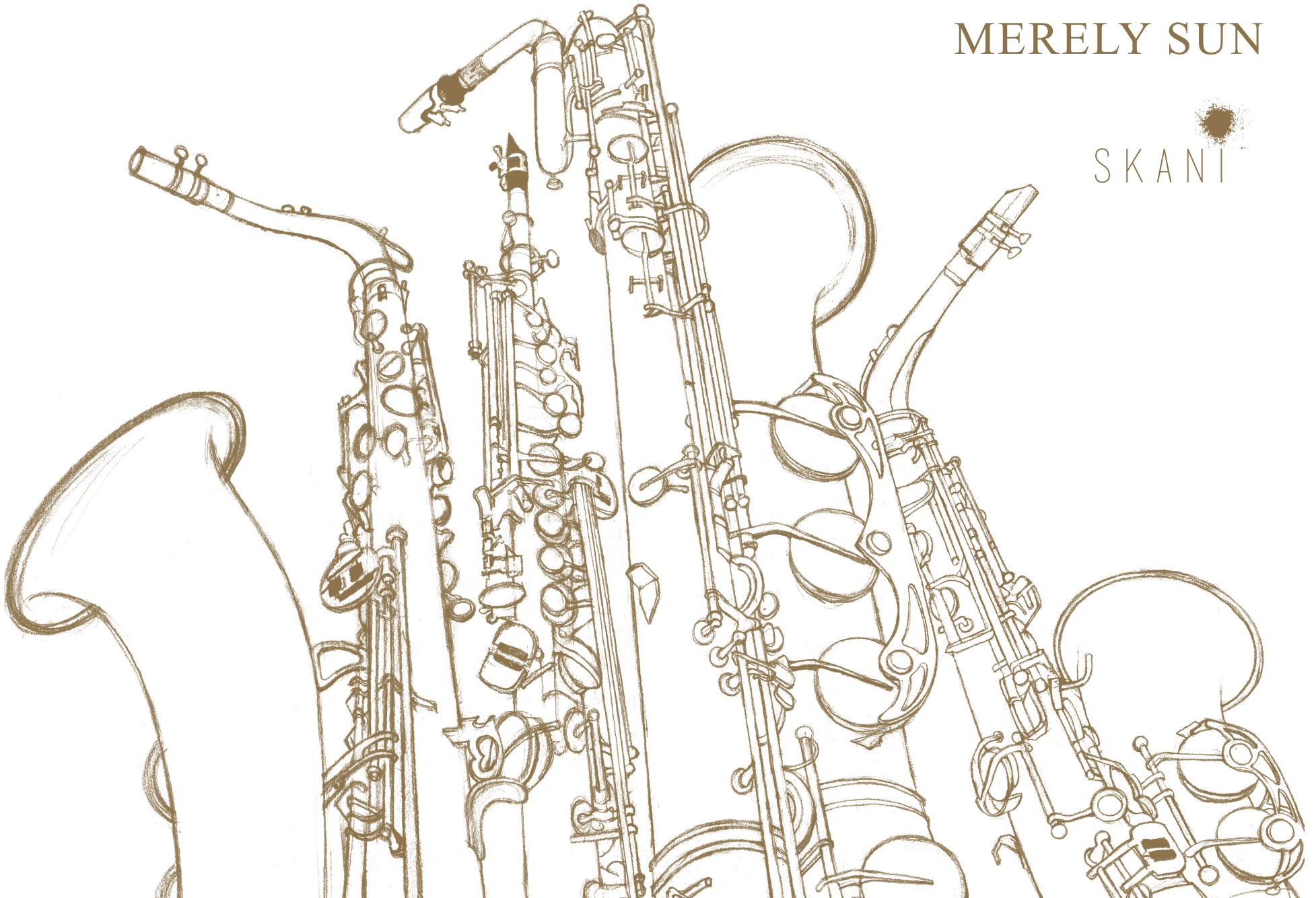

SAULE TIKAI

MERELY SUN

SKANI

1.– 2.

Dace APERĀNE “Divas fantāzijas” / *Two Fantasies* (2017)

saksofonu kvartetam un klavierēm /

saxophone quartet and piano

I. Uz mēness pusi / *Towards the Moon* 5:10

II. Saule tikai – aplis / *Merely Sun* 3:47

3.– 5.

Mārīte DOMBROVSKA “Dīvainie sapņi” / *Strange Dreams* (2017)

saksofonu kvartetam un akordeonam /

saxophone quartet and accordion

I. *Risoluto* 4:29

II. *Scherzando* 4:03

III. *Lontano* 6:27

6.

Rihards DUBRA *Vidi quattuor angelos* (2010) 19:31

saksofonu kvartetam un mecosoprānam /

saxophone quartet and mezzosoprano

7.– 9.

Edgars MĀKENS “Rīgas triptihs” / *The Rīga Triptych* (2020)

saksofonu kvartetam un sitaminstrumentiem /

saxophone quartet and percussion

I. Torņi / *The Towers* 3:52

II. Tirgus / *Market* 5:43

III. Tilti / *The Bridges* 5:07

10.

Rihards ZAĻUPE “Palielinājums izplūdumā” /

***Extension in Blur* (2015) 7:38**

saksofonu kvartetam, sitaminstrumentiem un elektronikai /

saxophone quartet, percussion and electronics

Rīgas Saksofonu kvartets / *Rīga Saxophone Quartet*:

Katrīna Kivleniece-Cābule – soprānsaksofons / *soprano saxophone* (Yamaha Custom YSS-875EX)

Artis Šimanis – altsaksofons / *alto saxophone* (Yamaha Custom YAS-875EX)

Ainars Šablovskis – tenorsaksofons / *tenor saxophone* (Yamaha Custom YTS-875EX)

Baiba Tilhena – baritonsaksofons / *baritone saxophone* (Yamaha YBS-62)

Herta Hansena – klavieres / *piano* (Yamaha S7X) (1., 2.)

Natālija Meļņikoviča – akordeons / *accordion* (3.– 5.)

Ieva Parša – mecosoprāns / *mezzosoprano* (6.)

Guntars Freibergs (7.– 9.), **Rihards Zaļupe** (10.) – sitaminstrumenti / *percussion*

Skaņu režija / *recording producers* – Gustavs Ērenpreiss (1.– 9.), Varis Kurmiņš (10.)

Māsterēšana / *mastering* – Gustavs Ērenpreiss

Māksliniece / *design* – Kristīne Jurjāne; foto / *photo* – Jānis Porietis

Teksts / *text* – Orests Silabriedis; tulkojums / *translation* – Dace Veinberga

©LMIC/SKANI 096, ©LMIC/SKANI & Latvijas Radio

Šis ir muzikālās sadraudzības albums. Rīgas Saksofonu kvartets satiekas ar komponistiem un atskaņotāj-māksliniekiem domubiedriem, un top piecas kompozīcijas, kas izaugušas no dzejas, no sapņu pasaules, Jāņa Atklāsmes grāmatas, Vecrīgas ainavas un fotomākslas impulsiem.

2017. gadā Rīgas Saksofonu kvartets nosvinēja pirmo īstēni nozīmīgo – 25 gadu jubileju. Mūslaikos grūti iztēloties, ka vēl 80. gados tādas disciplīnas kā klasiskā saksofona spēle Latvijā praktiski nebija. Ceļa bruģētājs bija Pēterburgas konservatorijā izstudējušais un pēc atgriešanās Latvijā ar zināmām aizdomām uzlūkotais Artis Sīmanis. Jā, tā bija pilnīgi jauna lieta, šis saksofons. Tiesa, 1940. gadā mūsu mūzikas augstskolā tikusi gan atvērta saksofona spēles klase, taču karš pārtrauca uzsākto, un pie saksofona kā klasiskās mūzikas instrumenta Latvija pamazām pierod faktiski tikai 90. gadu sākumā.

1992. gada 5. maijā Latvijas filharmonijas Baltajā zālē notiek Rīgas Saksofonu kvarteta pirmais koncerts. Laika gaitā tā sastāvs vairākkārt mainās, un vienīgais pastāvīgais elements ir **Artis Sīmanis**. Mērķtiecīgs un uzņēmīgs. Kad nepieciešams, gana stūrgalvīgs. Viņš kāpj (burtiskā nozīmē) augstos kalnos un dodas tālos izbraucienos ar divriteni, viņš būtībā ir avantūrists un jaunu teritoriju apguvējs, viņš lauž iesīkstējušo priekšstatu par saksofonistu tikai kā kroga mūziķi vai ielas muzikantu, viņš izveido saksofona spēles klasi Jāzepa Mediņa Rīgas Mūzikas vidusskolā (1986) un pēc tam Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijā (1991), kuras rektors Artis ir no 2007. līdz 2017. gadam; viņš nāk ar festivāla *Saxophonia* ideju, un, pateicoties viņam, Latvijā sācies saksofona triumfa gājieni.

Ar Arti kodolā Rīgas Saksofonu kvartets rada daudzveidīgas koncertprogrammas, repertuārs ir milzīgs – no Gabriēli un Baha līdz Glāsam un Pjaccollam, no pasaules mūzikas līdz džezam. Kvartets uzstājas kā kvartets un arī ar Latvijas profesionālajiem orķestriem un koriem, koncertē Latvijas koncertzālēs, skolās un baznīcās, saņem “Lielo mūzikas balvu 1999” par augstu māksliniecisko sniegumu 1. Starptautiskajā saksofonmūzikas festivālā *Saxophonia* un īpaši aktīvu koncertdarbību Latvijā, Latvijas Nacionālās operas Jaunajā zālē spēlē izrādē “Zemes augļi” un ceļo pa Latviju ar dabas apskatnieku Māri Olti un melno stārķi.

Komponisti raksta speciāli kvartetam. Sadarbības partneru sarakstā līdzās šajā albumā prezentētajiem mūziķiem ir dziedātājas Gunta Gelgote un Kristīne Gailīte, ērģelnieces Kristīne Adamaite un Vita Kalnciema, pianisti Kārlis Lācis un Jānis Maļeckis, akordeonists Savva Zihs, koklētāja Laima Jansone, multiinstrumentālists Valdis Muktupāvels, saksofonisti Žans Pjērs Baralioli, Maki Kasai, Nobuja Sugava, Kriss Bītijs, Filips Geiss, Klauss Gēzings.

Pašreizējā sastāvā Rīgas Saksofonu kvartets ir kopš 2016. gada.

Katrīna Kivleniece-Cābule ir saksofonspēles skolotāja Jāzepa Mediņa Rīgas 1. mūzikas skolā un Pārdaugavas Mūzikas un mākslas skolā, pieaicinātā docētāja JVLMA, kur pasniedz pedagoģisko praksi saksofona spēlē, un koncertē arī ar saksofonu kvartetu *n[ex]t move*.

Ainars Šablovskis ir kvarteta mūziķis kopš 2001. gada, muzicē arī citos kameransambļos, spēlē saksofonpartijas orķestros, strādā par saksofonspēles pedagoģu Pāvula Jurjāna mūzikas skolā un JVLMA, vada JVLMA Pūšaminstrumentu katedru un ir Jāzepa Mediņa Rīgas Mūzikas vidusskolas jaunais direktors.

Baiba Tilhena kvartetā spēlē kopš 2013. gada, bieži sadarbojas ar Latvijas ērģelniekiem, spēlē saksofonpartijas orķestros, muzicē Jelgavas bigbandā, specializējas pedagoģijas problemātikā par bērnu uzmanības traucējumiem individuālajās mūzikas instrumentu spēles stundās un izstrādā treniņvingrinājumus problēmas risināšanai, ir Orķestra “Rīga” mārketinga un sabiedrisko attiecību speciāliste.

This is an album of musical friendship where the Riga Saxophone Quartet meets with composers and like-minded performers, and five compositions grounded in poetry, dreams, the Book of Revelation, Old Rīga streetscapes, and the art of photography come into being.

The RSQ debuted on May 5, 1992, in the White Hall of the Latvian Philharmonic. Membership in the quartet has changed several times with **Artis Sīmanis** the only enduring original member – a goal-oriented and determined individual with the ability to be stubborn when required. He climbs high mountains (literally) and undertakes long excursions on his bicycle. In reality, he loves adventure and exploring new lands, as well as breaking stale stereotypes that would limit the saxophone to bars or street musicians. He is responsible for establishing the saxophone class at both the Jāzeps Mediņš Rīga High School of Music (1986) and the JVLMA (1991). He served as the rector of the Academy from 2007 to 2017, originated the concept of the *Saxophonia* festival and it is thanks to him that the saxophone is triumphing in Latvia.

Artis Sīmanis received the Latvian Music Award in 2009 and the Order of the Three Stars in 2010 for his contributions to saxophone development in Latvia.

With Artis at its heart, the RSQ has developed diverse concert programming with an enormous repertoire ranging from Gabrieli and Bach to Glass and Piazzolla, and world music to jazz. The quartet appears on its own and in conjunction with Latvia’s professional orchestras and choirs, performing in Latvia’s concert halls, schools, and churches. They received the Grand Music Award in 1999 for artistic achievement at the First International Saxophone Festival *Saxophonia* and their extensive performance commitments in Latvia. During the next decades they take part in the Latvian National Opera’s production of *Fruits of the Earth* while also travelling around Latvia with nature journalist Māris Olte and the Black Stork.

The RSQ has performed in its current configuration since 2016.

Katrīna Kivleniece-Cābule teaches saxophone at the Jāzeps Mediņš First Music School of Rīga and the Pārdaugava Music and Art School, while also serving as Invited Docent at the JVLMA, and performing with the *n[ex]t move* saxophone quartet.

Ainars Šablovskis has performed with the quartet since 2001, plays in other chamber groups, performs with symphony orchestras, teaches saxophone at the Pāvuls Jurjāns Music School and the JVLMA, and heads the Academy’s Wind Department and recently became principal of the Jāzeps Mediņš High School of Music in Rīga.

Baiba Tilhena has been with the quartet since 2013. She often collaborates with Latvia’s organists, performs with symphony orchestras and BigBand Jelgava, while specialising in teaching issues of children with attention deficits in individual music instruction.

Artis Simanis

Baiba Tilhena

Katrīna Kivleniece-Cābule

Ainars Šablovskis

Herta Hansena

DACE APERĀNE

2016. gada vasarā **Dace Aperāne** kopā ar Siguldas jauno mūziķu meistarklašu dalībniekiem un pasniedzējiem apmeklēja Imanta Ziedoņa (1933–2013) māju Murjāņos. Dace saka: “Tur bijām aicināti izvēlēties vienu no Imanta Ziedoņa dzejas grāmatām, kuras bija izliktas lasīšanai gan uz dzirnakmeņiem, gan galdiem un stumbriem. Izvēlējos grāmatu “Re, kā!” (1981) un tanī atklāju dzejas rindas par mēnesi un sauli, kuras tapa par iedvesmas avotu “**Divām fantāzijām**” Rīgas Saksofonu kvartetam un klavierēm.

Par “Divām fantāzijām” Dace Aperāne raksta: “Lasot dzejoli par mēnesi, man radās minora melodija, kuru izmantoju pirmās fantāzijas sākumā. Skaņās vēlējos atspoguļot izjūtas, kas radās, lasot Ziedoņa tēlainās un nostalgiskās dzejas rindas par kādu “senbijušu puķu cilti”, kas pa miglu pazudusi. Šo daļu ievada rāms deviņu tonu diatonisks motīvs, kam seko vidusposms ar ritmiski brīvākām solo saksofonu pasāžām un meditātīvās noskaņas atgriešanos beigās.

Dzejas rindas par sauli mani iespaidoja vispirms vizuāli. Šī daļa balstās uz motoriska “apļa” motīva, ko papildina trijstūru skanējums. Te izmantoju arī lirisko latviešu tautasdziesmu no Vidzemes “Apkārt kalnu saule teke” [pirmoreiz skaidri dzirdama 00:25], kuras melodija man asociējās ar saules dzejas rindu mistisko noskaņu un tuvināšanos senai latviešu dzīvesziņas pasaulei.”

Mēness dzejoļa pirmā rinda rāda lirisko varoni, kam stīgas mutē – “esmu vijole”. Dzejolis, no kura ņemtas saules rindas, sākas ar slavenu tēzi par kvadrātsuni, kas kvadrātiski rej.

I

Es iziršu, es izbīršu kā smilts,
Es nakti aiziešu uz mēness pusi,
Kur kāda senbijusi puķu cilts
Pa miglu gājusi un pazudusi.

II

Un arvien apaļāks un apaļāks kļūst gaiss.
Un nav ne stūra. Saule tikai. Aplis.

*

Herta Hansena ir viena no Latvijas labākajām pianistēm koncertmeistarēm, JVLMA asociētā profesore, izskolojusi daudzus teicamus mūziķus un kameransambļus. Saņēmusi Lielo mūzikas balvu par izcilu darbu ansablī. Sadarbojas ar Latvijas vadošajiem mūziķiem – gan dziedātājiem, gan instrumentālistiem.

Mūzikas augstskolā Herta strādā arī par individuālo nodarbību koncertmeistari, un jau daudzus gadus viņa ir profesora Arta Sīmaņa studentu uzticams balsts. Herta ļoti augstu vērtē Arta darbību gan pedagoģijā, gan koncertjomā, kur abi tikušies uz vienas skatuves Georga Pelēča, Pedro Iturralses, Trigves Madsena, Ērika Ešenvalda mūzikā (“Ešenvalds ļoti īsts un dvēseli ārstējošs,” saka Herta), bet jo īpaši spilgtā atmiņā sadarbība ar Rīgas Saksofonu kvartetu Juna Nagao aranžēto Antonio Vivaldi “Gadalaiku” atskaņojumā.

DACE APERĀNE

In the summer of 2016, **Dace Aperāne** visited the home of renowned poet Imants Ziedonis (1933–2013) together with the participants of the Sigulda young musicians masterclasses.

Dace remarks: “We were invited to choose one of Imants Ziedonis’ poetry books, which had been set out for us [around the yard] on millstones, tables, and tree stumps. I chose the book *Re, kā!* (1981) and discovered poetry about the sun and the moon which inspired my *Two Fantasies* for the RSQ and piano.” Dace Aperāne was born in Canada to Latvian parents, but has lived in the U.S.A. for many years. She teaches music, composes, and plays a crucial organisational role in Latvian community culture both overseas and in Latvia. Since the 1970s, she has been prominent organiser of musical events in the U.S.A. and Canada. She has headed the music section of the World Federation of Free Latvians and is currently president of the Latvian Cultural Association *Tilts*. The young musicians masterclasses Dace has organised since the 1990s, have been an excellent skill-building venue for developing musicians. For all of this, Dace received a well-deserved Grand Music Award.

Of the *Two Fantasies* Dace Aperāne writes: “While reading the poem about the moon, a minor melody came to mind which I placed at the beginning of the first fantasy. I wanted to reflect the feelings that emerged as I read Ziedonis’ imaginative and wistful poetic line about an “ancient tribe of flowers” that became lost amid the fog. This segment is introduced by a tranquil nine-tone diatonic motif, followed by rhythmically freer saxophone solo passages, and returning to a meditative mood at the end.

The poetry about the sun first made an impression on me visually. This part is founded on a motoric circular motif supplemented by the sound of the triangle. Here I also make use of a lyrical Latvian folk song from Vidzeme *Apkārt kalnu saule teke* [Around the Mountain the Sun Hurries] (first heard clearly at 00:25) – a melody that evokes for me the mystical mood of the sun poetry and a drawing close of the ancient Latvian worldview.”

I

I will come apart, I will pour out like sand,
At night I will go toward the moon,
Where an ancient tribe of flowers once walked
And lost its way in the fog.

II

And the air becomes rounder and rounder.
There are no corners. Just the sun. A circle.

*

Herta Hansena is one of Latvia’s premiere piano accompanists, Associated Professor at the JVLMA, teacher of many accomplished musicians and chamber groups, and recipient of the Grand Music Award for excellence in ensemble work. She frequently collaborates with Latvia’s leading musicians, both vocalists and instrumentalists.

Herta also serves as accompanist at the Academy of Music and has for many years provided unwavering support to Professor Artis Šimanis’ students. Herta has a deep appreciation of Artis’ work both as a teacher and performer. Her collaboration with the RSQ on the Jun Nagao arrangement of Antonio Vivaldi’s *Four Seasons* remains an especially vivid memory.

MĀRĪTE DOMBROVSKA

Mārītes Dombrovskas mūzika ir neslēpta romantisma saliņa Latvijas klasiskās mūzikas jūrā. Vienkārši un profesionāli izsvērti Mārīte komponē instrumentālo kameramūziku (nereti ar klarnetes līdzdalību), kādas simfoniskās partitūras, kā arī dziesmas un dziesmu ciklus ar Aspazijas, Raiņa, Knuta Skujenieka, Rūdolfā Blaumaņa un pašas dzeju. “Gremdešanās mūzikā ir kā savdabīga slēptuve, kas sargā mani no reālās pasaules negācijām,” saka komponiste.

“**Dīvainie sapņi**” tapa pēc Arta Sīmaņa ierosinājuma. Opusa trīs daļas ir bez nosaukuma, un norādes dod rakstura apzīmējums: I daļa *Risoluto* – noteikti, apņēmīgi, II daļa *Scherzando* – jokpilni, bezrūpīgi, III daļa *Lontano* – tālīni.

Autore saka: “Klausoties skaņdarbu, klausītāji var brīvi ļauties iztēlei un doties sapņu pasaulē, kur vīzijas un nomoda sapņi savijas ar uzmācīgiem pusnakts murgiem.”

Pirmajā un otrajā daļā ir pa kādam fantasmagoriskam brīdim, autore nevairās arī no groteskas, kas palaikam raksturīga viņas daiļradei, ir pa uzbuduma nogrieznim, savukārt trešās daļas sākumā ieskanas gandrīz vai kas līdzīgs Rahmaņinova “Simfonisko deju” saksofona motīvam, no tā uzplaukst elegants vīziju menuets, līdz skaniska opija dūmos izstājas koda jeb izskaņa, kuras finālā rahmaņinoviskais motīvs pārtrūkst pusvārdā. Mārītes Dombrovskas radošajā paletē šis triptihs līdzās mums jau labi zināmām krāsām dod dažu jaunu, kas spilgti iemirdzas un paliek prātā.

*

Natālija Meļņikoviča ir akordeoniste ar koncertpieredzi gan Latvijā, gan daudzās Eiropas valstīs. Studējusi Rīgā un Romā. Akordeona spēles pasniedzēja. Daudzu starptautisku konkursu žūrijas dalībniece. Rīko Limbažu Starptautisko akordeonistu festivālu. Uzstājas kā soliste un ir Baltijas akordeonistu orķestra *Baltic Tremolo* mūziķe. Akordeona saskaņu ar saksofoniem atzīst par reti sastopamu un brīnumainu.

Ar Rīgas Saksofonu kvartetu Natālija satīkusies Limbažu Starptautiskajā akordeonistu festivālā, muzicējusi festivāla *Saxophonia* koncertā Daugavpils Rotko centrā un “Lielās mūzikas balvas 2018” pasniegšanas ceremonijā Latvijas Nacionālajā operā.

MĀRĪTE DOMBROVSKA

Mārīte Dombrovskas's music is a conspicuous island of romanticism in the sea of Latvian classical music. Mārīte composes instrumental chamber music (often with clarinet), symphonic scores, as well as songs and song cycles based on the poetry of Aspazija, Rainis, Knuts Skujenieks, Rūdolfis Blaumanis, as well as her own poems in a simple and professionally measured style. The composer remarks that, “immersion in music is the sanctuary that protects me from the negativism of the real world”.

Mārīte Dombrovskas holds a diploma in music education and is a choirmaster, church organist, musicologist, and composer. She has been active in teaching as well as editing at the Latvian Music Information Centre and the *Mūzikas Saule* music magazine. She currently represents the music publisher *Musica Baltica* and teaches musical theory. She also writes poetry.

Strange Dreams came into being at the suggestion of Artis Sīmanis. The three segments of this work are unnamed but the musical markings give an indication of their character: Part I *Risoluto* – surely and resolutely, Part II *Scherzando* – in jest and free of care, Part III *Lontano* – distantly.

The author explains: “While listening to this work, the audience is invited to yield to their imaginations and travel to the world of dreams where visions and waking dreams entwine with obnoxious nocturnal nightmares”.

The first two parts hold several phantasmagorical moments; the author does not shy away from the grotesque, as is characteristic of her work from time to time. There are some sharply truncated climaxes and the beginning of Part III sounds a little like the saxophone motif from Rachmaninoff's *Symphonic Dances* which then blooming into an elegant visual menuet until the coda ends in the midst of a sonic opium cloud when the Rachmaninoff-like motif breaks off mid-word.

*

Natālija Meļņikoviča is an accordion virtuoso with extensive performing experience in Latvia and many European countries. She studied in Rīga and Rome, and now teaches accordion. She has been a jurist at many international competitions, organiser of the Limbaži International Accordion Festival, a solo performer, and a member of *Baltic Tremolo*, the Baltic accordion orchestra. Meļņikoviča sees the accordion and saxophone combination as both rare and wonderful.

Natālija encountered the RSQ at the Limbaži International Accordion Festival and has appeared at the Daugavpils Rothko Centre at the *Saxophonia* Festival, and the 2018 presentation ceremony of the Grand Music Awards at the Latvian National Opera.

Natālija Meļņikoviča

Ieva Parša

RIHARDS DUBRA

Vidi quattuor angelos pēc Arta Sīmaņa ierosinājuma tapa tobrīd Latvijā maz izplatītām mūziķu sastāvam – mecosoprānam un saksofonu kvartetam, konkrēti, Ievai Paršai un Rīgas Saksofonu kvartetam. Tekstam **Rihards Dubra** izvēlēties fragmentus no Jāņa Atklāsmes grāmatas 7. un 8. nodaļas.

Rihards Dubra: “Jāņa Atklāsmes grāmatā ir tik daudz spilgtu notikumu, un es atrodu tur tik daudz apslēptas jēgas, ka šis saturs mani uzrunājis daudziem skaņdarbiem, visticamāk, tiks rakstīti vēl kādi ar šīs grāmatas ainām. Šķiet, ka *Vidi quattuor angelos* pirmo reizi manos skaņdarbos tiek izmantots teksts “un Dievs noslaucīs visas asaras...”. Pēc tam esmu to lietojis vēl vismaz četros citos skaņdarbos – visvairāk gan tādēļ, ka tas īpaši tika lūgts, bet jebkurā gadījumā, izlasot šo un arī turpinājumu – “.. un nāves vairs nebūs, nedz bēdu, nedz vaimanu, nedz sāpju vairs nebūs, jo viss bijušais ir pagājis”, manī vienmēr saviļņojas kāda emocionāla stīga. Tas iedvesmo.”

Komponista izvēlēta tekstu kompilācija beidzas ar vārdkopu *coram Deo*. Tā ir kristīgās vēsts pamatbūtība – dzīvot nepārtrauktā Dieva klātbūtnē, apzināties, ka viņš redz un pārrauga visu. Mecosoprāna daudzinažumā šie vārdi iezīmigojas klausītāja apziņā pat tad, ja viņš par šādiem pasaules kārtības “niekiem” neliekas ne zinīs.

*

Ieva Parša ir viena no Latvijas ievērojamākajām kamerdziedātājām, speciāli viņas balsij mūziku devuši daudzi. Ieva Parša dziedājusi vairākas lomas Latvijas Nacionālajā operā. Bieži uzstājas ar pianistiem Hertu Hansenu un Aldi Liepiņu, ar sevišķu interesi pievēršas Raiņa un Aspazijas dzejas tulkojumiem mūzikā, pati komponējusi dziesmu programmu ar šo dzejnieku tekstiem. Saņēmusi “Latviešu mūzikas balvu 2008”. Nominēta Lielajai mūzikas balvai 2008. un 2009. gadā, JVLMA pieaicinātā docētāja.

Kopā ar Rīgas Saksofonu kvartetu Ieva Parša piedalījies koncertprogrammās “Ozols” (tika ieskaņots arī tvarts) un “Melnā stārķa lidojums”, kur mūzika mijās ar biologa Māra Oltes videostāstiem, kā arī atskaņojusi Nika Gothama kamerdarbu *Barbara Allen*. Par Rīgas Saksofonu kvarteta izveidotāju Ieva saka: “Būt pazīstamam ar Arti ir kā dāvana, ar ko Visums apbalvo – brīnišķīgs salikums: smalks un kaislīgs mūziķis, iedvesmojošs, prasīgs un humorīgs kolēģis, vienkāršs un atsaucīgs cilvēks ar allaž jauniem augstiem mērķiem.”

RIHARDS DUBRA

Rihards Dubra writes emotionally expansive, faith-infused, neo-romantic music. He does not shy away from bold gestures or pleasing harmonies; his music speaks to a broad audience and bears a sizeable measure of golden sunshine. Rihards Dubra received a Grand Music Award for his monumental vocal-instrumental opus *Te Deum*. His choral music is in demand around the world and he writes for symphony orchestra, piano, organ, as well as instrumental and vocal chamber groups. His catalogue also includes cantatas, oratorios, and the opera *The Saga of the Suiiti*.

Vidi quattuor angelos came into being at the suggestion of Artis Sīmanis and is written for mezzo-soprano and saxophone quartet, a formation rarely seen in Latvia. Rihards Dubra chose excerpts from chapters seven and eight of the Book of Revelation (Revelation 7:1–3, 11, 9, 14, 15–17, 8:3–4, NRSV) for this work.

The composer’s excerpt ends with the words *coram Deo* which represent the essence of the Christian message to live in ceaseless communion with God in the knowledge that he sees and rules everything.

The mezzo-soprano’s song of praise settles into listener minds even if they pay no attention to things as seemingly trivial as the order of the world.

*

Ieva Parša is one of Latvia’s most prominent chamber vocalists. Many Latvian composers have specially dedicated works to her. Ieva Parša has also performed in a number of roles at the Latvian National Opera. She often appears with pianists Herta Hansena and Aldis Liepiņš, taking a special interest in settings of the poems of Rainis and Aspazija, and has herself composed songs based on the work of these poets. She received the Latvian Music Award in 2008 and was nominated for the Grand Music Award in 2008 and 2009. Parša also serves as Invited Docent at the JVLMA.

Ieva Parša collaborated with the RSQ on the *Oak Tree* concert programme (subsequently recorded on CD) and *The Flight of the Black Stork*. She also performed in Nic Gotham’s chamber work *Barbara Allen*. She says of the founder of the RSQ that, “Knowing Artis Sīmanis has been a gift from the heavens – he is a wonderful synthesis of a fine musician, passionate about his art, an inspirational and demanding colleague with a terrific sense of humour, and a straightforward, supportive human being, always in pursuit of new heights.”

Vidi quattuor angelos stantes super quattuor angulos terrae, tenentes quattuor ventos ne flaret ventus super terram, neque super mare, neque in ullah arborem.

Et vidi alterum angelum ascendentem ab ortu solis, habentem signum Dei vivi et clamavit voce magna quattuor angelis dicens: nolite nocere terrae, neque mari, neque arboribus, quoadusque signemus servos Dei nostri in frontibus eorum.

Et omnes angeli stabant in circuitu throni, et ceciderunt in conspectu throni in facies suas et adoraverunt Deum.

Post haec vidi turbam magnam, quam dinumerare nemo poterat stantes ante thronum, et in conspectu Agni, amicti stolas albas.

Et unus de senioribus dixit mihi: hii sunt qui venerunt de tribulatione magna et laverunt stolas suas et dealbaverunt eas in sanguine Agni.

Ideo sunt ante thronum Dei et serviunt ei die ac nocte in templo eius. Et qui sedet in throno habitabit super illos. Non esurient neque sitient amplius, nec cadet super illos sol, neque ullus aestus. Quoniam Agnus est reget illos et deducet eos ad vitae fontes aquarum, et absterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum.

Et alius angelus stetit ante altare habens thuribulum aureum: et data sunt illi incensa multa.

Et ascendit fumus incensorum de orationibus sanctorum de manu angeli coram Deo.

Es ieraudzīju četrus eņģeļus stāvam zemes četros stūros un turam četrus zemes vējus, lai vējš nepūstu uz zemi, uz jūru un ne uz vienu koku.

Es ieraudzīju citu eņģeli paceļamies no austrumiem ar dzīvā Dieva zīmogu rokā, un viņš sauca skaļā balsī četriem eņģeļiem, kam bija dota vara nodarīt ļaunumu zemei un jūrai, sacīdams: nekaitējiet nedz zemei, nedz jūrai, nedz kokiem, līdz kamēr mēs nebūsim uzspieduši zīmogu uz pierēm mūsu Dieva kalpiem.

Un visi eņģeļi bija nostājušies ap troni un krita uz sava vaiga troņa priekšā un pielūdza Dievu.

Pēc tam es ieraudzīju, un redzi – liels pūlis, kas ne saskaitīt, kas baltos tērpos un palmu zariem rokās stāv troņa un Jēra priekšā.

Un viens no vecajiem sacīja: šie ir tie, kas nāk no lielām bēdām un ir mazgājuši savas drēbes un tās balinājuši Jēra asinīs.

Tādēļ tie ir Dieva troņa priekšā un kalpo viņiem dienu un nakti viņa templī. Un tas, kas sēd tronī, izpletīs telti pār viņiem. Un viņi nedz izsalks, nedz slāps vairs, nedz saule, nedz svelmains karstums viņus dedzinās, jo Jērs ganīs viņus un aizvedīs viņus uz dzīvo ūdeņu avotiem, un Dievs noslaucīs visas asaras no viņu acīm.

Tad kāds cits eņģelis nostājās pie altāra; viņš turēja zelta kvēpināmo trauku, un viņam tika dots daudz kvēpināmo smaržzāļu, un kvēpināmā smarža no eņģeļa rokām līdz ar visu svēto lūgšanām pacēlās pie Dieva.

Jāņa Atklāsmes grāmatas 7. nodaļas 1., 2., 3., 11., 9., 14., 15., 16., 17. pants un 8. nodaļas 3. un 4. pants.

Guntars Freibergs

EDGARS MĀKENS

Edgars Mākens kļuva plašāk pazīstams ap 2010. gadu kā grupas “Gaujarts” līderis, redzama viņa darbība arī grupā “Manta”. Vērā ņemamus panākumus Edgars Mākens guvis kā teātra komponists Nacionālā teātra, Valmieras teātra, Liepājas teātra, Valsts Leļļu teātra izrādēm, viņš ticis pie “Spēlmaņu nakts” trim nominācijām un vienas balvas. Edgars arī komponējis pilnmetrāžas mūziku divām bērnu izrādēm LNSO vasaras festivālam “Vasarnīca”.

Pirms dažiem gadiem notika likteņa pagrieziena punkts, un Edgars savu pirms diezgan daudziem gadiem Rīgas Doma kora skolā gūto mūzikas izglītību turpināja kompozīcijas studijās JVLMA pie Andra Vecumnieka. Jau “Gaujarta” kompozīcijās un teātra izrādēs varējām pārliecināties par to, ka Edgars Mākens teicami izjūt stilu un žanru, skatuvi un dramaturģiju, viņam netrūkst izdomas un mūzikā ievijas dabisks spēlesprieks. Tagad ar interesi sekojam Mākēna gaitām akadēmiskās kompozīcijas laukā, un pirmie augļi ir intriģējoši un daudzsoļi.

“**Rīgas triptihs**” ir pavisam svaigs opuss, komponēts 2020. gadā. Būdam līdz kaulam rīdzinieks, Mākens skanēs saredz Rīgas torņus, tirgu un tiltus.

Triptiha pirmajā daļā nostalgiski iztēlojamies sarkanās signāluguntiņas slaikajā Pēterbaznīcas tornī, saules gaismā majestātiski starojošās Doma baznīcas mātišķās aprises, Zaķusalas raidorni tālumā, Zinātņu akadēmijas staļinvēsturisko smaili, durklīgos Anglikāņus, kaut kur tepat arī nopietnais Jēkabs.

Otrajā daļā ainava atdzīvojas – mēs satiekam cilvēkus, kas spieto ap Centrāltirgus četriem cepelīnu angāriem, te ir tirgoņi, steigoņi, klaidoņi, tūristi, ubagi, zilnieces, stacijas tunelī ieskanas saksofonmotīvs no padomju laika kulta seriāla “Ilgais ceļš kāpās”, iezibas kaut kas “Rozā panteras” taktīm līdzīgs, te parādās saksofona džeiziskā iedaba, kas valdzina Mākēnu, tā ir tembra semantika, saka komponists.

Trešajā daļā rādās tilti kā viena skaista ilgošanās. Oranži izrakstītais Dienvidu tilts, Zaķusalā un Lucavsalā ar elkoni laiski atbalstījies Salu tilts, zilbaltās ugunis spalgojošais, dzelžu lokos dunošais dzelzceļa tilts, tepat blakus tīkami vecmodīgais Akmeņu tilts, slaikās vīknēs kā kokles stīgās iekārtais Vanšu tilts – no krasta uz krastu, no cilvēka uz cilvēku.

*

Guntars Freibergs ir viens no 2014. gadā dibinātā ansambļa *Perpetuum ritmico* dalībniekiem, pedagogs Mārupes Mūzikas skolā un Ventpils Mūzikas vidusskolā. Sitaminstrumentu spēles pedagogu asociācijas līdzdibinātājs. Kā solists nominēts “Lielajai mūzikas balvai 2010” kategorijā “Gada jaunais mākslinieks”. Kā solists uzstājies ar orķestriem Latvijā, Krievijā, Vācijā, Bulgārijā un Čehijā.

Ar Rīgas Saksofonu kvartetu Guntars pirmoreiz sadarbojās 2020. gadā koncertprogrammā, kas izskanēja Liepājas koncertzālē “Lielais dzintars” un kurā bija iekļauts arī Edgara Mākēna triptihs. Guntars bērnībā bija nolēmis kļūt par saksofonistu, taču mamma aizsūtīja viņu uz sitaminstrumentu klasi.

EDGARS MĀKENS

Edgars Mākens became better known around 2010 as leader of the group *Gaujarts* while his work with the group *Manta* gave him additional exposure. Edgars Mākens has also experienced success as a theatre composer achieving three nominations and one win at the *Spēlmaņu nakts* National Theatre Award.

His compositions for *Gaujarts* and the theatre are evidence that Edgars Mākens has a superb command of musical style and genre, as well as staging and dramaturgy; he is never short of ideas and his music is imbued with a natural joy.

The Rīga Triptych is a very recent work having been composed in 2020. Mākens is a dyed-in-the-wool native of Rīga and he experiences its spires, bridges, and market through the medium of sound.

In the first part of the triptych we affectionately imagine the red warning lights on the slender tower of St Peter’s Church, the Cathedral’s motherly form gleaming majestically in the sunlight, the broadcast tower on Zaķusala twinkling in the distance, the peak of the Stalin-era Academy of Sciences, the dagger-like pinnacle of the Anglican Church and somewhere nearby St Jacob’s serious spire.

The streetscape comes to life in the second part and we encounter people thronging the four zeppelin hangars at the Central Market. We meet vendors, wanderers, tourists, beggars, fortune tellers and many in a hurry. Down in the tunnel to the station the strains of the saxophone motif from the Soviet-era TV series *The Long Road in the Dunes* rings out while elsewhere something resembling the theme from the *Pink Panther* lingers in the air and the jazzy nature of the saxophone that so deeply beguiles Mākens emerges.

The bridges appear in the third part as objects of a singular, exquisite longing. There is the Southern Bridge adorned in orange, the Island Bridge reclining languidly with an elbow on Zaķusala and Lucavsala, the rumbling Railway Bridge encased in steel arches radiating blue-white lights and, right beside it, the pleasantly old-fashioned Stone Bridge, and finally the Vanšu Bridge suspended on graceful cables that suggest kokle strings – all this from one shore to the next, from one person to the next.

*

Guntars Freibergs is a member of the *Perpetuum ritmico* ensemble founded in 2014, a teacher at the Mārupe Music School, the Ventpils High School of Music, and co-founder of the percussion teachers association. In the solo category, Guntars received a Grand Music Award nomination for New Artist of the Year in 2010. He has appeared as a solo performer with orchestras in Latvia, Russia, Germany, Bulgaria, and the Czech Republic.

Guntars first collaborated with the RSQ in the 2020 concert programme heard at the *Great Amber* Concert Hall in Liepāja, where Mākens’ triptych was also performed. As a child, Guntars had decided to become a saxophonist, but his mother sent him to percussion classes instead.

RIHARDS ZAĻUPE

Rihards Zaļupe ir sitaminstrumentālists un komponists. *Xylem Trio* dalībnieks. JVLMA docētājs. Ilgākus gadus spēlēja Latvijas Nacionālajā simfoniskajā orķestrī. Patlaban brīvmākslinieks. Komponējis dažādu žanru un apmēru darbus dažādiem sastāviem, radījis mūziku LNSO bērnu izrādēm “80 minūtēs apkārt zemeslodei” un “Pasaka par Diegabiksi”, komponējis teātra izrādēm, rakstījis mūziku daudzām kinofilmām: “1906”, “Namejs”, “Lielie muļķi”, “Klases salidojums”, “Klases salidojums 2”, “Okī” u. c. Par skaņu partitūru kinolentei “1906” saņēmis Nacionālo kinobalvu “Lielais Kristaps”.

Riharda Zaļupes mūzika ir dinamiska, krāsaina, retāk apercīga (izcils paraugs – korim “Latvija” uz valsts simtgadi radītais kordarbs “Sauciens vējā”), biežāk aktīva. Nav brīnums, ka Rīgas Saksofonu kvartetam vēltītajā skaņdarbā visa pamats ir ritms, kas veidojas no opusa nosaukumā *Extension in Blur* ietvertu vārdu atveida Morzes ābece valodā: E – īss, X – garš-īss-īss-garš, T – garš utt.

Nosaukuma latviskojumu “**Palielinājums izplūdumā**” devis pats autors, un iedvesmai kalpojušas Austrālijas latviešu mākslinieka Roberta Birzes fotoinstalācijas.

Intervijā laikrakstā “Latvietis” Roberts Birze saka: “Jā, [manos darbos] kaut kāds ritms noteikti ir, bet melodija laikam – nē. Šī koncepcija – laika un perspektīvas sašķobīšana – ir bijusi ilgus gadus tēma manu darbu radīšanā. Esmu šo tēmu dziļāk izveidojis, izpētot laika plūsmu, uzņemot vairākas ekspozīcijas uz viena filmas negatīva kadra. Gala rezultātā mans darbs ir kā impresionisma stilā radīta glezna.”

Rīgas Saksofonu kvartetam Rihards Zaļupe iepriekš komponējis “Sesto Liepājas koncertu” (2013) un skaņdarbu *Arctic-REVERSE* saksofonu kvartetam, orķestrim un elektronikai (2015), bet saksofonu kā parādību viņš labi iepazīnis jau agrākos gados *Xylem Trio*, kurā muzicē arī Rīgas Saksofonu kvarteta kādreizējais mūziķis Oskars Petrauskis.

*

Rihards Zaļupe is a percussionist and composer. He is a member of the *Xylem Trio* and a docent at the JVLMA. He was a member of the Latvian National Symphony Orchestra for many years but is now a freelance performer. He has composed works of varying magnitude in a range of genres for a variety of instrumental combinations, written music for LNSO children’s programming, the theatre, and many film soundtracks, winning the National Film Award for Best Soundtrack for the film *1906*.

Rihards Zaļupe’s music is dynamic and colourful, tending less to contemplation and more likely to be active. It is not surprising that rhythm forms the foundations of this work for the RSQ, taking its shape from the words in its title *Extension in Blur* represented in Morse code, where the E is short, the X is long-short-short-long, the T is long, etc.

The Latvian name for the work *Palielinājums izplūdumā* was coined by the author himself with the photo installations of the Australian Latvian artist, Roberts Birze serving as inspiration.

Rihards Zaļupe previously composed the *Liepāja Concerto* no. 6 (2013) for the RSQ and *Arctic-REVERSE* for saxophone quartet, orchestra, and electronics (2015).

Rihards Zaļupe